

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

_____ доц. А. В. Стасишин

(підпис)

“ ____ ” _____ 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МІКРОЕКОНОМІКА»**

галузі знань: 07 “Управління та адміністрування”,
05 “Соціальні та поведінкові науки”,
28 “Публічне управління та адміністрування”

спеціальності:

072 “Фінанси, банківська справа та страхування”,
071 “Облік і оподаткування”,
051 “Економіка”,
281 “Публічне управління та адміністрування”

освітні програми: “Фінанси, митна та податкова справа”,

“Облік, аналіз та фінансові розслідування”,

“Інформаційні технології в бізнесі”,

«Публічне адміністрування та управління бізнесом»

«Управління персоналом в органах публічної влади та бізнес-структурах»

ЛЬВІВ 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «МІКРОЕКОНОМІКА»

для студентів II курсу денної форми навчання галузей знань: 07 “Управління та адміністрування”, 05 “Соціальні та поведінкові науки”, 28 “Публічне управління та адміністрування”; спеціальностей: 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”, 071 “Облік і оподаткування”, 051 “Економіка”, 281 “Публічне управління та адміністрування”; спеціалізацій: “Фінанси, митна та податкова справа”, “Облік, аналіз та фінансові розслідування”, “Інформаційні технології в бізнесі”, «Публічне адміністрування та управління бізнесом», «Управління персоналом в органах публічної влади та бізнес-структурах». — 2020. – 24с.

Розробник:

Пікулик О.І., доцент кафедри економічної теорії, к.е.н., доцент
Табачук А.Я., доцент кафедри економічної теорії, к.е.н.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри економіки та публічного управління

Протокол № 1 від «27» серпня 2020р.

В.о. завідувача кафедри _____
(підпис)

Капленко Г.В.

Розглянуто та ухвалено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Зміст

	Стор.
1. Пояснювальна записка. Опис предмета навчальної дисципліни “Мікроекономіка”	4
2. Тематичний план навчальної дисципліни	7
3. Зміст навчальної дисципліни	7
4. Список рекомендованої літератури	10
5. Графік розподілу навчального часу за темами навчальної дисципліни і видами навчальної роботи за ОПП	11
6. Календарно-тематичний план аудиторних занять	12
6.1. Календарно-тематичний план лекційних занять	12
6.2. Календарно-тематичний план семінарських занять та залікових модулів	14
6.3. Графік обов’язкових консультацій	14
7. Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль	16
8. Методи оцінювання знань студентів	18
8.1. Таблиця оцінювання (визначення рейтингу) навчальної діяльності студентів	18
8.2. Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання знань студентів	18
8.3. Шкала оцінювання успішності студента за результатами підсумкового контролю	20
9. Методичне забезпечення. Методики активізації процесу навчання	21
9.1. Методичне забезпечення.	21
9.2. Методики активізації процесу навчання	21
9.3. Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання з дисципліни “Мікроекономіка”	22
10. Ресурси мережі Інтернет	24
11. Зміни і доповнення до робочої програми	24

1. Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна "Мікроекономіка" належить до нормативних дисциплін циклу природничо-наукової та загальноекономічної підготовки, вивчення якої передбачено за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня – бакалавр на базі молодшого спеціаліста.

Вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями та вміннями, достатніми для забезпечення формування відповідного уявлення про те, що успіх будь-якої підприємницької діяльності залежить не тільки від наявності стартового капіталу і підприємницького хисту, а й від знання закономірностей функціонування мікросистеми. Важливим є те, що дисципліна дає можливість поглибити уявлення про функціонування ринкової економіки на рівні окремих господарських одиниць (індивідів, домашніх господарств, фірм, організацій), які прагнуть досягти мети за умов обмеженості ресурсів та альтернативного їх використання.

Предмет навчальної дисципліни

Предметом "Мікроекономіки", як складової економічної теорії, є вивчення раціональної поведінки господарюючих суб'єктів на рівні мікросистем у ході виробництва, розподілу, обміну та споживання.

Мета навчальної дисципліни

Опанування студентами необхідною науково-методологічною підготовкою, яка забезпечує їм можливість обґрунтування та здійснення правильного вибору, який роблять окремі економічні одиниці, використовуючи обмежені економічні ресурси, з метою досягнення своїх цілей. Цілями вивчення дисципліни є ознайомлення студентів із проблемами функціонування мікросистеми та оволодіння сучасними підходами та інструментами для їх вирішення.

Основні завдання

- поглиблене вивчення студентами всіх положень діючих економічних законів та механізм застосування їх в практичній діяльності;
- набуття студентами навичок і вмінь ефективного застосування мікроекономічного аналізу для забезпечення прийняття відповідних економічних рішень на рівні господарюючих суб'єктів;
- формування навичок прийняття управлінських рішень та складання фінансових документів;
- підвищення економічної культури та ерудиції фахівців, оволодіння науковими ідеями та практичними здобутками в цій сфері.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Нормативна навчальна дисципліна "Мікроекономіка" базується на вивченні навчальних дисциплін таких як "Політична економія", "Історія економіки і економічної думки" і є необхідною для сприйняття подальших навчальних дисциплін

“Макроекономіка”, “Економіка підприємств”, та інших прикладних дисциплін.

Вимоги до знань і умінь

Вивчення курсу "Мікроекономіка" передбачає досягнення такого кваліфікаційного рівня підготовки випускника, за якого він повинен:

а) знати

- предмет, систему об'єктивно існуючих законів та економічних категорій;
- систему принципів раціональної поведінки суб'єктів ринку;
- теорію прийняття мотивованих рішень виробниками та споживачами, враховуючи вимоги економічних законів;
- способи застосування аналітичного та графічного аналізу

б) уміти

- використовувати набуті знання при тлумаченні поведінки суб'єктів ринку;
- орієнтуватися в системі об'єктивно існуючих ринкових законів;
- збирати фактичні дані, аналізувати й оцінювати їх допустимість, достовірність та достатність для прийняття правильних рішень;
- самостійно здійснювати аналіз мотивів діяльності виробників і споживачів на ринку;
- збирати, досліджувати, перевіряти, оцінювати та використовувати статистичний матеріал;
- приймати обґрунтовані та законні рішення;
- організовувати виконання прийнятих рішень.

Опанування курсом "Мікроекономіка" повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

Назва рівня сформованості вміння	Зміст критерію рівня сформованості вміння
1. Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені даною програмою
2. Алгоритмічний	Вміння використовувати знання в практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій
3. Творчий	Здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Програма складена на 4 кред.

Форми контролю заліковий модуль, екзамен

Опис предмета навчальної дисципліни „Мікроекономіка”

Характеристика навчальної дисципліни									
Шифр та назва галузі знань: 07 “Управління та адміністрування”, 05 “Соціальні та поведінкові науки”, 28 “Публічне управління та адміністрування” Освітньо-кваліфікаційний рівень: „бакалавр”			„Мікроекономіка” – нормативна дисципліна циклу <u>природничо-наукової та загальноекономічної підготовки</u> Курс: II, Семестр: 3						
Спеціальності:	Кількість кредитів	Кількість годин за ОПП	Кількість аудиторних годин	Лекції	Семінарські	Заліки по модулях	Самостійна робота	ІНДЗ	Консультації
	ECTS								
072 “Фінанси, банківська справа та страхування”, 071 “Облік і оподаткування”, 051 “Економіка”, 281 “Публічне управління та адміністрування”	4	120	64	32	30	2	38	18	9
	Кількість змістових модулів		Кількість залікових модулів			Вид контролю			
	14		1			ПМК, екзамен			
Методи навчання	лекції, практичні заняття, самостійна робота, робота в бібліотеці, Інтернеті, побудова графічних моделей, складання схем, таблиць тощо .								

2. Тематичний план навчальної дисципліни “Мікроекономіка”

- Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки.
- Тема 2. Аналіз попиту і пропозиції.
- Тема 3. Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага.
- Тема 4. Теорія граничної корисності та поведінка споживача.
- Тема 5. Ординалістська теорія поведінки споживача.
- Тема 6. Моделювання поведінки споживача.
- Тема 7. Мікроекономічна модель фірми.
- Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника.
- Тема 9. Витрати фірми, доходи та прибуток.
- Тема 10. Ринок досконалої конкуренції.
- Тема 11. Монопольний ринок.
- Тема 12. Монополістична конкуренція та олігополія.
- Тема 13. Ринок факторів виробництва.
- Тема 14. Загальна ринкова рівновага та інституціональні аспекти ринкового господарства.

3. Зміст навчальної дисципліни “Мікроекономіка”

Мікроекономіка включає широкий спектр питань та проблем, зокрема теорії попиту та пропозиції, теорії корисності та споживчого вибору, теорія виробництва, проблеми оптимізації обсягів виробництва, витрат та доходів фірми. Одночасно мікроекономіка розглядає, поведінку ринкових суб'єктів в умовах різних типів ринкових структур, проблеми споживання ресурсів та їх розподілу, умови часткової і загальної рівноваги, а також проблеми загальної ефективності економічної системи.

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Передумови та причини виникнення мікроекономіки. Мікроекономіка як розділ економічної теорії, її взаємозв'язок з макроекономікою. Етапи розвитку мікроекономіки як науки. Предмет мікроекономіки, її суб'єкти та об'єкти. Основні поняття та припущення. Загальні та специфічні методи мікроекономічних досліджень. Позитивна та нормативна мікроекономіка.

Тема 2. Аналіз попиту і пропозиції

Основи аналізу попиту. Попит і закон попиту. Крива або графік попиту. Нецінові фактори зміни в попиті.

Основи аналізу пропозиції. Пропозиція і закон пропозиції. Крива або графік пропозиції. Нецінові фактори зміни в пропозиції.

Суть цінової еластичності попиту та пропозиції, конкретні форми її вираження. Дугова еластичність попиту і пропозиції: суть, типи, формула визначення. Точкова еластичність попиту і пропозиції. Можливість різних варіантів розміщення характерних точок на кривих попиту і пропозиції та визначення їх еластичності. Еластичність попиту і загальний дохід. Перехресна еластичність попиту. Еластичність попиту за доходом. Практичне застосування теорії еластичності.

Тема 3. Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага

Ринкові криві попиту і пропозиції як основа для визначення рівноважної ціни. Ціна рівноваги або ринкова ціна: причини формування та суть. Надлишки та дефіцити. Зміна ринкової рівноваги під впливом дії нецінових факторів попиту і пропозиції. Сталість ринкової рівноваги. Рента (вигода) споживача і виробника від механізму ринкового ціноутворення.

Державне регулювання ринкової рівноваги та його наслідки. Законодавче встановлення максимальної ціни. Встановлення законодавством мінімальної ціни. Вплив податків і субсидій на попит і пропозицію.

Тема 4. Теорія граничної корисності та поведінка споживача

Поняття потреби, види потреб. Економічні блага, їх класифікація. Поняття корисності, її особливості та спосіб досягнення. Загальна і гранична корисність. Функція корисності як залежність між кількістю одиниць споживаного блага та рівнем корисності, що досягається споживачем.

Процес споживання та динаміка зміни загальної і граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага, його графічне зображення. Раціональний вибір споживача та його дві умови: максимізація загальної корисності та бюджетне обмеження. Рівновага споживача. Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена.

Вплив на поведінку споживача бюджетних обмежень і цін.

Еквімаржинальний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача. Поняття попиту на благо. Моделювання поведінки споживача, який прагне раціоналізувати свій вибір з урахуванням спадної граничної корисності блага: визначення індивідуального попиту на благо.

Тема 5. Ординалістська теорія поведінки споживача

Теорія споживчого вибору та вихідні умови аналізу поведінки споживача згідно концепції кривих байдужості. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Властивості кривих байдужості. Карта байдужості.

Гранична норма заміщення благ: суть і методичне обчислення. Наслідок динаміки норми заміщення у поясненні форми кривих байдужості. Крайні випадки взаємозаміщення та взаємодоповнення благ.

Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна пряма: рівняння і графічна побудова. Властивості бюджетної прямої. Споживча рівновага при бюджетному обмеженні. Графічний вираз споживчої рівноваги. Різні випадки досягнення рівноваги: “внутрішня” і “кутова” рівновага.

Тема 6. Моделювання поведінки споживача

Зміна оптимального вибору споживача в результаті зміни його доходу. Побудова кривої “дохід-споживання”. Криві Енгеля.

Зміна оптимального вибору споживача в результаті цінових змін. Побудова кривої “ціна – споживання”. Індивідуальний та ринковий попит. Споживчий надлишок.

Ефект доходу і заміщення як альтернативне пояснення для оберненої пропорційності кривої попиту. Загальний ефект від зміни ціни. Визначення ефекту заміщення і ефекту доходу у загальному ефекті від зміни ціни. Парадокс Гіффена.

Тема 7. Мікроекономічна модель фірми

Фірма, як суб’єкт ринкових відносин. Структура та організаційно-правові форми фірми. Мотивація поведінки фірми. Основні проблеми вибору економічної організації фірми: що виробляти, як виробляти, для чого виробляти. Фактор часу і періоди функціонування фірми: миттєвий, короткостроковий і довгостроковий.

Процес виробництва. Ресурси і випуск.

Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Сукупний, середній і граничний продукт і їх графічне зображення. Закон спадної віддачі (продуктивності) змінного фактору виробництва. Стадії виробництва та обґрунтування управлінських рішень щодо розширення та згортання виробництва.

Виробнича функція з двома змінними факторами виробництва. Ізокванта та її властивості. Карта ізоквант. Гранична норма технологічного заміщення. Можливі конфігурації ізоквант.

Ізокоста та її властивості. Карта ізокост. Рівновага виробника. Траєкторія розвитку фірми. Оптимальний шлях розвитку в тривалому періоді. Закон ефекту масштабу: зростаючий, незмінний та спадний ефект.

Тема 9. Витрати фірми, доходи та прибуток

Суть витрат фірми. Економічні витрати. Бухгалтерські витрати. Витрати виробництва в короткостроковому періоді. Загальні, постійні та змінні витрати. Середні витрати. Граничні витрати. Витрати фірми в довгостроковому періоді. Оптимальний випуск продукції фірмою в довгостроковому періоді.

Суть доходу та його види. Середній дохід. Загальний дохід. Граничний дохід.

Поняття прибутку. Економічний, бухгалтерський та нормальний прибуток. Максимізація прибутку: два підходи.

Тема 10. Ринок досконалої конкуренції

Характерні ознаки ринку досконалої конкуренції.

Ринковий попит і попит на продукт фірми в умовах досконалої конкуренції.

Визначення ціни і випуску продукції досконалим конкурентом в короткостроковому періоді. Принцип порівняння валового доходу і валових витрат. Принцип порівняння граничного доходу і граничних витрат.

Визначення ціни і випуску продукції досконало конкурентною фірмою в довгостроковому періоді. Довготермінова рівновага фірми. Зміна довготермінової рівноваги на фірмі і в галузі.

Ефективність діяльності фірми в умовах досконалої конкуренції.

Тема 11. Монопольний ринок

Визначення чистої монополії та причини її існування. Види монополії. Попит на продукт монопольного виробника. Валовий дохід і граничний дохід в умовах чистої монополії.

Визначення монопольним виробником ціни і обсягу виробництва. Короткотерміновий період: максимізація прибутку чи мінімізація збитків. Максимізація прибутку в довготерміновому періоді.

Цінова дискримінація та її наслідки. Економічні наслідки монополії (ефективність використання ресурсів, монополія і науково-технічний прогрес, монополія і розподіл доходу).

Тема 12. Монополістична конкуренція та олігополія

Визначення монополістичної конкуренції та її основні ознаки. Диференціація продукту. Нецінова конкуренція. Роль реклами в неціновій конкуренції. Ціна і випуск продукції в умовах монополістичної конкуренції. Наслідки монополістичної конкуренції.

Олігополія: суть та основні ознаки. Цінові моделі олігополії. Економічна ефективність олігополії.

Тема 13. Ринок факторів виробництва

Ринок факторів виробництва та значення формування цін на економічні ресурси. Особливості формування попиту на економічні ресурси. Попит на ресурси згідно теорії граничного продукту. Еластичність попиту на ресурс. Зміни в попиті на ресурс. Оптимальне поєднання ресурсів. Правило мінімізації витрат. Правило максимізації прибутку.

Ціноутворення на фактори виробництва. Ринок праці: попит і пропозиція праці. Особливості ціноутворення на досконалому і недосконалому ринках праці.

Ринки капіталу. Інвестиційні рішення. Фактор часу в аналізі капіталу. Дисконтована вартість та її обчислення. Відсоток.

Ринок землі. Земельна рента та ціна землі.

Тема 14. Загальна ринкова рівновага та інституціональні аспекти ринкового господарства

Часткова та загальна рівновага. Аналіз загальної рівноваги. Ефект зворотнього зв'язку. Система рівнянь загальної рівноваги за Вальрасом. Закон Вальраса.

Теорія добробуту та Парето-ефективність. Три умови ефективності (оптимальності): ефективність споживання (обміну); ефективність виробництва; загальна (одночасна) ефективність виробництва і споживання.

Досконала конкуренція та економічна ефективність. Ефективність та справедливість.

Причини обмеженої спроможності ринкового регулювання. Відхилення та невдачі ринку. Переливи (екстерналії). Витрати переливу (негативні екстерналії). Вигоди переливу (позитивні екстерналії). Шляхи корекції екстерналій.

Суспільні та приватні витрати. Теорема Коуза. Засоби державного регулювання. Ділове співробітництво між людьми. Юридичне розв'язання проблеми – позов на відшкодування збитків.

Суспільні блага і послуги. Індивідуальні, суспільні та квазісуспільні блага. Ефективна кількість суспільних благ. Забезпеченість суспільними благами.

4. Список рекомендованої літератури

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч. посіб.: У 2 кн. / Авт. кол.: С. Панчишин, П. Островерх, Г. Стеблій та ін. - Кн. 2: Мікроекономіка.- 4-те вид., випр. і доп.- К.: Знання, 2013.- 437 с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Підручник // За ред. С. Панчишина, і П. Островерха. Книга 2. – К. : Знання, 2010. – 440с.
3. Блауг Марк. Економічна теорія в ретроспективі / Пер. з англ. І. Дзюб.– К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2001. – 670 с.
4. Буряк П.Ю., Гупало О.Г., Стасюк І.В. Мікроекономіка: Навч. посіб. – К.: “Хай-Тек Прес”, 2008. – 368 с.
5. Економічна теорія: практикум (тести і задачі). Навчальний посібник / За ред. О. Ватаманюка. – Львів:»Інтелект-Захід», 2010. – 374 с. (Гриф МОН України)
6. Кемпбелл Р. Макконнелл, Стенлі Л. Брю. Аналітична економія. Принципи, проблеми і політика. - Ч. 2. Мікроекономіка / Пер. з англ. С. Панчишина, О. Ватаманюка, І. Бика. - Львів: Видавнича Спілка “Просвіта”, 1999. – 649 с.
7. Мікроекономіка : конспект лекцій / укладачі : Ю. М. Петрушенко, О. В. Дудкін, Н. М. Костюченко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – 206 с.
8. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон. спец. закл. освіти: У 2 ч. / С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін.; За заг. ред. С. Будаговської. – К.: Видавництво Соломії Павличко “Основи”, 2001. – 517 с.
9. Мікроекономіка: Підручник / за заг. ред. проф. Буряка П.Ю. та Гупала О.Г. – К.: «Хай-Тек Прес», 2012.—560.
10. Мікроекономіка: Підручник /За ред. В.Д.Базилевича – 2-ге вид., перероб. і доп. –К.: Знання, 2008. – 679с.
11. Наливайко А.П., Азьмук Л.А. та ін. Мікроекономіка: Підручник / за наук. ред. А. П. Наливайка. — К. : КНЕУ, 2011. — 446 с.
12. Наливайко А.П., Прохоров Є. В., Азьмук Л.А., Банщиків П.Г. Практикум з мікроекономіки до підручника Мікроекономіка К.: КНЕУ, 2013. — 522 с.
13. Наріжна Л. Д., Пономарьова Л. Н. Мікроекономіка в схемах: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 160 с.
14. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: Навчальний посібник./ за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. – Івано-Франківськ, «Лілея-НВ». – 2015. – 348 с.
15. Семуельсон Пол А., Нордгауз Вільям Д. Мікроекономіка / Пер. з англ. – К.: Основи, 1998.
16. Стеблій Г. Я. Мікроекономіка: Навчальний посібник. – Київ: Фірма “УНКІОС”, Центр навчальної літератури, 2007. – 221 с.

Інформаційні ресурси

1. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Ліга Бізнес Інформ: <http://www.liga.net/>
3. Нормативні акти України: <http://www.nau.kiev.ua/>
4. Урядовий портал: <http://www.kmu.gov.ua/>
5. Державний комітет статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Всі новини економіки та фінансів: <http://www.ukr.net/ua/news/jekonomika>
7. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
8. Державна податкова служба України <http://www.sta.gov.ua/>
9. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
10. Українське право: <http://www.ukrpravo.com/>
11. Бібліотека імені В.Вернадського: <http://www.nbuiv.gov.ua>

5. Графік розподілу навчального часу за темами навчальної дисципліни, видами навчальної роботи за ОПП

№ розділу, теми (змістові модулі)	Назва розділу, теми, змістового модуля	Кількість годин за ОПП			Розподіл аудиторних годин		
		всього	у тому числі		лекції	семінари	залік по модулю
			СРС/ІНДЗ	ауд.			
1	Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки.	7	2/1	4	2	2	
2	Тема 2. Аналіз попиту і пропозиції.	11	2/1	8	4	4	
3	Тема 3. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.	9	2/1	6	4	2	
4	Тема 4. Теорія граничної корисності та поведінка споживача.	9	3/2	4	2	2	
5	Тема 5. Ординалістська теорія поведінки споживача.	7	2/1	4	2	2	
6	Тема 6. Моделювання поведінки споживача.	8	3/1	4	2	2	
7	Тема 7. Мікроекономічна модель фірми.	6	3/1	2	2		
8	Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум виробника.	10	3/1	6	2	4	
9	Тема 9. Витрати фірми, доходи та прибуток.	9	3/2	4	2	2	
10	Тема 10. Ринок досконалої конкуренції	8	3/1	4	2	2	
11	Тема 11. Монопольний ринок.	8	3/1	4	2	2	
12	Тема 12. Монополістична конкуренція та олігополія.	8	3/1	4	2	2	
13	Тема 13. Ринок факторів виробництва.	9	3/2	4	2	2	
14	Тема 14. Загальна ринкова рівновага та інституціональні аспекти ринкового господарства.	9	3/2	4	2	2	
Залік по модулю		2		2			2
Разом		120	38/18	16	32	30	2

6. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

6.1. Календарно-тематичний план лекційних занять

№ з/п	Тема та короткий зміст заняття	К-ть годин
1	2	3
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки		2
1	Предмет. Суб'єкти і об'єкти мікроекономіки, Методи мікроекономічних досліджень. Позитивна та нормативна мікроекономіка.	2
Тема 2. Аналіз попиту і пропозиції		4
2	Основи аналізу попиту і пропозиції. Попит і пропозиція. Закони попиту і пропозиції. Криві попиту і пропозиції. Нецінові фактори зміни в попиті і пропозиції	2
3	Еластичність попиту. Суть, способи визначення коефіцієнта еластичності попиту, інші концепції еластичності попиту, практичне застосування та пропозиції,	2
Тема 3. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага		4
4	Ціна рівноваги. Максимальна і мінімальна ціна. Суть ціни рівноваги, причини її формування. Надлишки та дефіцити. Втручання держави в ринкове ціноутворення.	2
5	Вплив податків і субсидій на попит і пропозицію. Вплив непрямих податків і субсидій на попит і пропозицію. Графічне зображення цього впливу.	2
Тема 4. Теорія граничної корисності та поведінка споживача		2
6	Корисність, її види, функція. Закони Госсена. Раціональний вибір та рівновага споживача.	2
Тема 5. Ординалістська теорія поведінки споживача		2
7	Криві байдужості та їх властивості. Карта байдужості. Бюджетне обмеження. Споживча рівновага та її графічний вираз.	2
Тема 6. Моделювання поведінки споживача		2
8	Криві "дохід-споживання", "ціна – споживання". Індивідуальний та ринковий попит. Споживчий надлишок. Ефект доходу і заміщення.	2
Тема 7. Мікроекономічна модель фірми.		2
9	Структура та організаційно-правові форми фірми. Мотивація поведінки фірми. Основні проблеми вибору економічної організації фірми. Фактор часу і періоди функціонування фірми.	2
Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника		2
10	Виробнича функція з одним змінним фактором. Поняття виробничої функції. Сукупний, середній і граничний продукт. Закон спадної віддачі. Стадії виробництва. Ізокванта, ізокоста та їх властивості.	2
Тема 9. Витрати фірми, доходи та прибуток		2
11	Суть та види витрат та доходу фірми. Поняття прибутку, його види та максимізація.	2
Тема 10. Ринок досконалої конкуренції		2
12	Досконала конкуренція, суть основні ознаки. Поведінка фірми у короткостроковому і довгостроковому періодах. Ефективність діяльності.	2
Тема 11. Монопольний ринок		2
13	Чиста монополія: суть, причини існування, види. Поведінка фірми у короткостроковому і довгостроковому періодах. Цінова дискримінація. Економічні наслідки монополії.	2
Тема 12. Монополістична конкуренція та олігополія		2
14	Монополістична конкуренція, олігополія: суть та основні ознаки. Поведінка фірми в умовах монополістичної конкуренції. Цінові моделі олігополії. Наслідки та ефективність цих ринкових структур.	2

Тема 13. Ринок факторів виробництва		2
15	Особливості формування попиту та пропозиції на ринку факторів виробництва. Ринок праці. Ринок капіталу. Ринок землі. Оптимальне поєднання ресурсів.	2
Тема 14. Загальна ринкова рівновага та інституціональні аспекти ринкового господарства.		2
16	Часткова та загальна рівновага. Закон Вальраса. Теорія добробуту та Парето-ефективність. Суспільні та приватні витрати. Теорема Коуза.	2
Разом		32

6.2. Календарно-тематичний план семінарських занять та залікових модулів

№ з/п	Тема	К-ть годин
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки		2
1	Семінарське заняття № 1	2
Тема 2. Аналіз попиту і пропозиції.		4
2	Семінарське заняття № 2	2
3	Семінарське заняття № 3	2
Тема 3. Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага		4
4	Семінарське заняття № 4	2
5	Семінарське заняття № 5	2
Тема 4. Теорія граничної корисності та поведінка споживача		2
5	Семінарське заняття № 6	2
Тема 5. Ординалістська теорія поведінки споживача.		2
6	Семінарське заняття № 7	2
Тема 6. Моделювання поведінки споживача.		2
7	Семінарське заняття № 8	2
Тема 7. Мікроекономічна модель фірми.		2
8	Семінарське заняття № 9	2
Тема 8. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника		2
9	Семінарське заняття № 10	2
Тема 9. Витрати фірми, доходи та прибуток		2
10	Семінарське заняття № 11	2
Тема 10. Ринок досконалої конкуренції		2
11	Семінарське заняття № 12	2
Тема 11. Монопольний ринок		2
12	Семінарське заняття № 13	2
Тема 12. Монополістична конкуренція та олігополія		2
13	Семінарське заняття № 14	2
Тема 13. Ринок факторів виробництва		2
15	Семінарське заняття № 15	2
16	Залік по модулю	2
Разом семінарських занять/залікових модулів		30/2

6.3. Графік обов'язкових консультацій

№ з/п	Назва розділу, зміст консультації	Кількість годин
1	Консультація з організації та виконання самостійної роботи студентів	2
2	Консультація з підготовки до семінарських занять, опрацюванню рекомендованої літератури	2
3	Консультація з виконання ІНДЗ	1
4	Консультація по підготовці до залікового модуля. Тестовий самоконтроль	2
5	Передекзаменаційна консультація	2
Разом		9

7. Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Мікроекономіка як розділ економічної теорії, її взаємозв'язок з макроекономікою.
2. Етапи розвитку мікроекономіки як науки.
3. Предмет мікроекономіки, її суб'єкти та об'єкти.
4. Основні поняття та припущення.
5. Загальні та специфічні методи мікроекономічних досліджень.
6. Позитивна та нормативна мікроекономіка.
7. Попит і закон попиту. Крива або графік попиту. Нецінові фактори зміни в попиті. Основи аналізу пропозиції.
8. Пропозиція і закон пропозиції. Крива або графік пропозиції. Нецінові фактори зміни в пропозиції.
9. Суть цінової еластичності попиту, конкретні форми її вираження. Дугова еластичність попиту суть, типи, формула визначення. Точкова еластичність попиту. Можливість різних варіантів розміщення характерних точок на кривих попиту та визначення їх еластичності.
10. Суть цінової еластичності пропозиції, конкретні форми її вираження. Дугова еластичність пропозиції: суть, типи, формула визначення. Точкова еластичність пропозиції. Можливість різних варіантів розміщення характерних точок на кривих пропозиції та визначення їх еластичності.
11. Еластичність попиту і загальний дохід.
12. Перехресна еластичність попиту.
13. Еластичність попиту за доходом.
14. Практичне застосування теорії еластичності.
15. Ціна рівноваги або ринкова ціна: причини формування та суть. Надлишки та дефіцити.
16. Зміна ринкової рівноваги під впливом дії нецінових факторів попиту і пропозиції.
17. Сталість ринкової рівноваги.
18. Рента (вигода) споживача і виробника від механізму ринкового ціноутворення.
19. Державне регулювання ринкової рівноваги та його наслідки.
20. Законодавче встановлення максимальної ціни.
21. Встановлення законодавством мінімальної ціни.
22. Вплив податків і субсидій на попит і пропозицію.
23. Поняття потреби, види потреб. Економічні блага, їх класифікація.
24. Поняття корисності, її особливості та спосіб досягнення.
25. Загальна і гранична корисність. Функція корисності як залежність між кількістю одиниць споживаного блага та рівнем корисності, що досягається споживачем.
26. Процес споживання та динаміка зміни загальної і граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага, його графічне зображення.
27. Раціональний вибір споживача та його дві умови: максимізація загальної корисності та бюджетне обмеження.
28. Рівновага споживача. Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена.
29. Вплив на поведінку споживача бюджетних обмежень і цін.
30. Еквіваріантний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача.
31. Поняття попиту на благо. Моделювання поведінки споживача, який прагне раціоналізувати свій вибір з урахуванням спадної граничної корисності блага: визначення індивідуального попиту на благо.
32. Криві байдужості як спеціальний інструментарій мікроекономічного аналізу. Властивості кривих байдужості. Карта байдужості.
33. Гранична норма заміщення благ: суть і методичне обчислення. Наслідок динаміки норми заміщення у поясненні форми кривих байдужості. Крайні випадки взаємозаміщення та взаємодоповнення благ.
34. Бюджетне обмеження і можливості споживача. Бюджетна пряма: рівняння і графічна побудова. Властивості бюджетної прямої.
35. Споживча рівновага при бюджетному обмеженні. Графічний вираз споживчої рівноваги. Різні випадки досягнення рівноваги: "внутрішня" і "кутова" рівновага.
36. Зміна оптимального вибору споживача в результаті зміни його доходу. Побудова кривої "дохід-споживання". Криві Енгеля.

37. Зміна оптимального вибору споживача в результаті цінових змін. Побудова кривої “ціна – споживання”. Індивідуальний та ринковий попит.
38. Споживчий надлишок.
39. Ефект доходу і заміщення як альтернативне пояснення для оберненої пропорційності кривої попиту. Загальний ефект від зміни ціни. Визначення ефекту заміщення і ефекту доходу у загальному ефекті від зміни ціни. Парадокс Гіффіна.
40. Фірма, як суб’єкт ринкових відносин. Структура та організаційно-правові форми фірми.
41. Мотивація поведінки фірми. Основні проблеми вибору економічної організації фірми: що виробляти, як виробляти, для чого виробляти.
42. Фактор часу і періоди функціонування фірми: миттєвий, короткостроковий і довгостроковий.
43. Процес виробництва. Ресурси і випуск.
44. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Сукупний, середній і граничний продукт і їх графічне зображення. Закон спадної віддачі (продуктивності) змінного фактору виробництва.
45. Стадії виробництва та обґрунтування управлінських рішень щодо розширення та згортання виробництва.
46. Виробнича функція з двома змінними факторами виробництва. Ізокванта та її властивості. Карта ізоквант. Гранична норма технологічного заміщення. Можливі конфігурації ізоквант.
47. Ізокоста та її властивості. Карта ізокоств.
48. Рівновага виробника. Траєкторія розвитку фірми. Оптимальний шлях розвитку в тривалому періоді.
49. Закон ефекту масштабу: зростаючий, незмінний та спадний ефект.
50. Суть витрат фірми. Економічні витрати. Бухгалтерські витрати.
51. Витрати виробництва в короткостроковому періоді. Загальні, постійні та змінні витрати. Середні витрати. Граничні витрати.
52. Витрати фірми в довгостроковому періоді. Оптимальний випуск продукції фірмою в довгостроковому періоді.
53. Суть доходу та його види. Середній дохід. Загальний дохід. Граничний дохід.
54. Поняття прибутку. Економічний, бухгалтерський та нормальний прибуток. Максимізація прибутку: два підходи.
55. Характерні ознаки ринку досконалої конкуренції. Ринковий попит і попит на продукт фірми в умовах досконалої конкуренції.
56. Визначення ціни і випуску продукції досконалим конкурентом в короткостроковому періоді. Принцип порівняння валового доходу і валових витрат. Принцип порівняння граничного доходу і граничних витрат.
57. Визначення ціни і випуску продукції досконало конкурентною фірмою в довгостроковому періоді. Довготермінова рівновага фірми. Зміна довготермінової рівноваги на фірмі і в галузі.
58. Ефективність діяльності фірми в умовах досконалої конкуренції.
59. Визначення чистої монополії та причини її існування. Види монополії. Попит на продукт монопольного виробника. Валовий дохід і граничний дохід в умовах чистої монополії.
60. Визначення монопольним виробником ціни і обсягу виробництва. Короткотерміновий період: максимізація прибутку чи мінімізація збитків.
61. Максимізація прибутку монополістом в довготерміновому періоді.
62. Цінова дискримінація та її наслідки.
63. Економічні наслідки монополії (ефективність використання ресурсів, монополія і науково-технічний прогрес, монополія і розподіл доходу).
64. Визначення монополістичної конкуренції та її основні ознаки. Диференціація продукту. Нецінова конкуренція. Роль реклами в неціновій конкуренції.
65. Ціна і випуск продукції в умовах монополістичної конкуренції.
66. Наслідки монополістичної конкуренції.
67. Олігополія: суть та основні ознаки.
68. Цінові моделі олігополії.
69. Економічна ефективність олігополії.
70. Ринок факторів виробництва та значення формування цін на економічні ресурси.

8. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

8.1 Таблиця оцінювання (визначення рейтингу) навчальної діяльності студентів

Поточний та модульний контроль		Індивідуальна робота студента (ІНДЗ)	ЕКЗАМЕН	Заохочу- вальні бали	РАЗОМ 100 балів
Семінарські, заняття	Заліки по модулях				
15 занять по 5 балів	5 балів	5 балів			
Середній бал × коефіцієнт 10		50 балів			
50 балів			50 балів		

8.2 Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання знань студентів

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу
1	2	3
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях		До 5 балів
	<ul style="list-style-type: none"> розгорнутий, вичерпний виклад змісту питання; повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій та законів; правильне розкриття змісту категорії та законів, механізму їх взаємозв'язку і взаємодії; здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки і узагальнення, знання історії створення таких теорій; уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення; використання актуальних фактичних та статистичних даних, матеріалів останніх подій в економічній сфері в країні та за її межами; знання необхідних законів і нормативних матеріалів України під час розкриття питань; 	5 балів
	<ul style="list-style-type: none"> порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, указаних вище (якщо він потрібний для вичерпного розкриття питання); при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами все ж таки студентом допущені помилки під час використання цифрового матеріалу, посилання на конкретні історичні періоди та факти, неточності у формулюванні термінів і категорій, проте з допомогою викладача він швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді 	4 бали
	<ul style="list-style-type: none"> порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття трьох з пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання); одночасно мають місце усі типи недоліків, які характеризують критерії оцінки "добре"; відповідь малообґрунтована, неповна; студент не знайомий з законодавчими матеріалами, статистичними даними з фінансових та загальноекономічних питань; у відповіді відсутні належні докази і аргументи, зроблені висновки не відповідають загальноприйнятим, хибні; студент лише з допомогою викладача може зрозуміти та виправити свої помилки 	3 бали

<ul style="list-style-type: none"> • не розкрито жодного з пунктів, указаних вище; • характер відповіді дає підставу стверджувати, що студент неправильно зрозумів суть питання чи не знає правильної відповіді; • допущені грубі помилки і студент не може їх виправити 	1-2 бали
<ul style="list-style-type: none"> • студент не готовий до заняття. 	0 балів
2. Самостійна робота студентів (СРС)	До 5 балів
<ul style="list-style-type: none"> • розгорнутий, вичерпний виклад змісту питань; • опрацювання необхідних законів і нормативних матеріалів України під час розкриття питань; • повний перелік необхідних для розкриття змісту питань категорій та законів; • використання актуальних фактичних та статистичних даних, матеріалів періодичної преси щодо останніх подій в економічній сфері в країні та за її межами; • посилання на опрацьовані джерела при висвітленні питань семінарського заняття; 	5-4 бали
<ul style="list-style-type: none"> • самостійна робота виконана, але не в повному обсязі 	3-2-1 бал
<ul style="list-style-type: none"> • самостійна робота не виконана 	0 балів
4. Індивідуальна науково-дослідна робота	До 5 балів
<ul style="list-style-type: none"> • глибоке розкриття проблем, відображення власної позиції, опрацювання додаткових джерел літератури, використання практичних матеріалів, виступ перед групою 	5-4 бали
<ul style="list-style-type: none"> • робота суто компілятивного рівня 	2-3-1 бал
<ul style="list-style-type: none"> • робота не виконана 	0 бал
5. Заохочувальні бали	
5.1. Доповідь на науковій конференції з тематики дисципліни за рівнями:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ міжвузівська 	0-15
<ul style="list-style-type: none"> ▪ у вузі 	0-10
5.2. Участь у студентських олімпіадах:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ переможець 	0-10
<ul style="list-style-type: none"> ▪ призер 	0-7
<ul style="list-style-type: none"> ▪ учасник 	0-5
5.3. Наукова стаття з тематики дисципліни	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ у виданнях факультету 	0-5
<ul style="list-style-type: none"> ▪ в інших наукових виданнях 	0-10
<ul style="list-style-type: none"> ▪ у міжнародних виданнях 	0-15
5. Залік по модулю	До 5 балів
<p>Встановлено 3 рівні складності завдань.</p> <p>1. Перший рівень (завдання 1-10) – тестові завдання із вибором відповіді. Тестове завдання вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана одна правильна відповідь. <i>За кожне правильно виконане тестове завдання студенту виставляється 0,2 бали.</i></p>	2
<p>2 Другий рівень (завдання 11-15) – завдання з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, формули, тлумачення, зобразив графічні моделі. <i>За кожне завдання студент отримує 0,2 бали.</i></p>	1
<p>3. Третій рівень (завдання 16-17) – задачі. Необхідно відобразити хід розв'язування задачі, формули, усі розрахунки та кінцеву відповідь. <i>Залежно від правильності розв'язку задачі, студенту виставляється від 0 до 1 балу за кожну задачу.</i></p>	2

6. Екзамен	До 50 балів
Встановлено 3 рівні складності завдань. 1.Перший рівень (завдання 1-10) – тестові завдання із вибором відповіді. Тестове завдання вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана одна правильна відповідь. <i>За кожне правильно виконане тестове завдання студенту виставляється 1,5 бали.</i>	15 балів
2 Другий рівень (завдання 11-15) – завдання з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, формули, тлумачення, зобразив графічні моделі. <i>За кожне завдання студент отримує 3 бали.</i>	15 балів
3. Третій рівень (завдання 16-17) – задачі. Необхідно відобразити хід розв’язування задачі, формули, усі розрахунки та кінцеву відповідь. <i>Залежно від правильності розв’язку задачі студенту виставляється від 0 до 10 балів за кожну задачу.</i>	20 балів

8.3 Шкала оцінювання успішності студентів за результатами підсумкового контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	
A	90 – 100	5	відмінно
B	81 – 89	4	дуже добре
C	71 – 80		добре
D	61 – 70	3	задовільно
E	51 – 60		достатньо
FX	26 – 50	2	незадовільно
F	0 – 20	2	незадовільно (без права перездачі)

Шкала підсумкового контролю використовується для виставлення екзаменаційних оцінок

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

9.1. Методичне забезпечення навчальної дисципліни “Мікроекономіка”

Викладання дисципліни “Мікроекономіка” супроводжує наступне методичне забезпечення:

1. Державні стандарти освіти.
2. Навчальні та робочі навчальні плани.
3. Силабус.
4. Навчальна програма.
5. Робоча програма.
6. Плани семінарських занять та методичні матеріали з їх проведення.
7. Методичні матеріали до виконання самостійної роботи.
8. Індивідуальні науково-дослідні завдання (ІНДЗ).
9. Тестові завдання для проведення поточного контролю (текстові та електронні варіанти).
10. Завдання для підсумкового контролю (екзаменаційні білети).
11. Опорні конспекти лекцій у друкованому та електронному вигляді.
12. Підручники і навчальні посібники у друкованому та електронному вигляді.
13. Презентації до лекційних тем.
14. Методична розробка «Тестові завдання з мікроекономіки»
15. Методична розробка «Задачі та завдання з мікроекономіки».

Крім цього використовуються навчальні технології для активізації процесу навчання з одного боку у вигляді проблемних лекцій, спрямованих на розвиток логічного мислення студентів. З іншого боку семінари-дискусії, що передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу теми дискусії, а також розвивають мислення і формують переконання. Також використовуються практично-семінарські заняття, що дають можливість застосувати теоретичні знання з мікроекономічного аналізу під час практичного розв’язування задач та побудови графічних моделей.

9.2. Методики активізації процесу навчання

Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами. Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного обмірковування. Студенти здійснюють коментарі самостійно або за участю викладача.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Кейс-метод – розгляд, аналіз конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються; для представлення певних; досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань тощо.

Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності:

- Законодавчі матеріали та коментарі до них
- Навчально-методичні матеріали з вивчення навчальної дисципліни
- Інтерактивні посібники, підручники
- Періодичні видання:
- Альбом схем з навчальної дисципліни

9.3. Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання з дисципліни “Мікроекономіка”

Тема 1. „Предмет і методи мікроекономіки”	
<i>1</i>	<i>2</i>
Проблемні лекції	<p><u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мікроекономіка як розділ економічної теорії, її взаємозв'язок з макроекономікою. 2. Етапи розвитку мікроекономіки як науки. 3. Предмет і методи мікроекономіки. 4. Позитивна і нормативна мікроекономіка.
Робота в малих групах	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Дослідження мотивації економічної поведінки мікроекономічних суб'єктів. ▪ Характеристика економічної поведінки продавця і покупця.
Тема 2. „Аналіз попиту і пропозиції”	
Проблемні лекції	<p><u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи аналізу попиту. Попит і закон попиту. Крива або графік попиту. 2. Основи аналізу пропозиції. Пропозиція і закон пропозиції. Крива або графік пропозиції.
Робота в малих групах	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Нецінові фактори зміни в попиті. ▪ Нецінові фактори зміни в пропозиції. ▪ Еластичність попиту і загальний дохід. ▪ Перехресна еластичність попиту.
Тема 3. „Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага”	
Проблемні лекції	<p><u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ринкові криві попиту і пропозиції як основа для визначення рівноважної ціни. 2. Ціна рівноваги або ринкова ціна: причини формування та суть.
Робота в малих групах	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Зміна ринкової рівноваги під впливом дії нецінових факторів попиту і пропозиції. ▪ Сталість ринкової рівноваги. ▪ Рента (вигода) споживача і виробника від механізму ринкового ціноутворення.
Тема 6. „Моделювання поведінки споживача”	
Проблемні лекції	<p><u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміна оптимального вибору споживача в результаті зміни його доходу. Криві Енгеля. 2. Зміна оптимального вибору споживача в результаті цінових змін. Індивідуальний та ринковий попит. 3. Споживчий надлишок.
Робота в малих групах	<ol style="list-style-type: none"> 1. Графік кривої “дохід - споживання” 2. Графік кривої “ціна – споживання”. 3. Визначення ефекту замітника і ефекту доходу в загальному ефекті від зміни ціни, розрахунок цих величин.
Тема 9. „Витрати фірми, доходи та прибуток”	
Проблемні лекції	<p><u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть витрат фірми. Економічні витрати. Бухгалтерські витрати. 2. Витрати виробництва в короткостроковому періоді. 3. Витрати фірми в довгостроковому періоді. 4. Суть доходу та його види. Поняття прибутку.
Тема 13. „Ринок факторів виробництва”	
Проблемні лекції	<p><u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ринок факторів виробництва та формування цін на економічні ресурси. 2. Попит на ресурси згідно теорії граничного продукту. 3. Ринки факторів виробництва: ринок праці; капіталу та землі.

Робота в малих групах

1. Еластичність попиту на ресурс.
2. Зміни в попиті на ресурс.
3. Оптимальне поєднання ресурсів.
4. Правило мінімізації витрат.
5. Правило максимізації прибутку. Ціноутворення на фактори виробництва.

10. Ресурси мережі Інтернет

Ресурси мережі Інтернет	Ресурси мережі ЛДФА з навчальної дисципліни „Мікроекономіка”
<i>1</i>	<i>2</i>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Сервер Верховної Ради України: http:// www.rada.gov.ua/ ▪ Ліга Бізнес Інформ: http://www.liga.net/ ▪ Нормативні акти України: http://www.nau.kiev.ua/ ▪ Урядовий портал: http://www.kmu.gov.ua/ ▪ Державний комітет статистики України: http://www.ukrstat.gov.ua/ ▪ Всі новини економіки та фінансів: http://www.ukr.net/ua/news/jekonomika ▪ Міністерство фінансів України http://www.minfin.gov.ua/ ▪ Державна податкова служба України http://www.sta.gov.ua/ ▪ Рахункова палата України http://www.ac-rada.gov.ua/ ▪ Українське право: http://www.ukrpravo.com/ ▪ Бібліотека імені В.Вернадського: http://www.nbu.gov.ua 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Силабус ▪ Навчальна програма з дисципліни „Мікроекономіка” ▪ Робоча програма з навчальної дисципліни „ Мікроекономіка” ▪ Засоби діагностики знань студентів з навчальної дисципліни „Мікроекономіка” ▪ Плани семінарських занять та методичні рекомендації до їх проведення ▪ Методичні рекомендації з виконання самостійної роботи студента (СРС) ▪ Методичні рекомендації до виконання індивідуальної роботи студента ▪ Презентації до лекційних тем

11. Зміни і доповнення до робочої програми

№ п/п	Зміни і доповнення в робочій програмі (тема, зміст змін і доповнень)	Навчальний рік	Підпис зав. кафедри